

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 1 lună . 2 "
 Num. de Duminecă
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tra România și America
 10 Cor.
 Num. de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrisurile nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Cultura noastră.

I.

Nu mai încapă nici o îndoială, că în timpul celor din urmă cincizeci de ani noi românii și îndeosebi și cei din regatul ungar ne-am dezvoltat în toate privințele. Trebuia neapărat să ne dezvoltăm, căci în lumea aceasta nu e stare și toate trebuie neapărat să meargă fie înainte, fie înapoi, după cum împrejurările sunt — priincioase ori nu.

După 1848 ele au fost priincioase și astfel, chiar și dacă noi înșine n'am fi voit, trebuia să mergem înainte. Erau interesele generale, care cereau, să creștem și să ne întărim.

În timpul absolutismului, întâia-oară după sute de ani, am fost tratați deopotrivă cu ceilalți, ceea ce pentru noi eră o mare ușurare. După absolutism, în timpul așa numitului »provizoriu« și în primii ani ai erei dualiste, până pela 1872, am fost în mare grad stăpâni pe noi înșine și astfel am adunat puteri, încât cu toate opintirile guvernelor ungare am putut să răsbim înainte, cu mare greutate, încetul cu încetul, dar mereu înainte și orb ar fi celce ar crede, încăpăținat celce ar susținea, că nu suntem azi mai mult decât ceea ce eram acum douăzeci și încă mai mult decât ceea ce eram acum patruzeci de ani.

Voind însă să ne judecăm noi înșine pe noi, avem să ne dăm seamă, dacă în adevăr am mers ori am fost duși de puhoiul dezvoltării generale înainte și întrebarea e,

dacă am știut ori nu să ne folosim de împrejurările priincioase spre a ne pregăti și pentru vremurile mai grele ce vor fi putând să vie.

Dacă da, e bună, frumoasă și binecuvântată faza, pe care am format-o noi în viața poporului român, iar dacă nu, ea e tristă și va rămânea ca un fel de vis urit în amintirea urmașilor noștri.

Criteriul desfășurării sociale e neîndoios.

Omul se naște și trăiește în lumea aceasta pentruca să se bucure de viață și cu cât mai mult se bucură, cu atât mai mult ține să trăiască. Acela, care ia viața drept un fel de canon, o petrece în lăncezire, îi așteaptă cu resignațiune sfârșitul și se înspăimântă de gândul, că s'ar putea, ca ea să nu se sfârșească cu moartea. Despre asemenea oameni sătui de viață zice românul, că-și trăiește traiul și-și mănâncă mălaiul.

Ei își înoadă zilele fiindcă n'au încotro, dar nu-și dau silința să sporească și se feresc ca de foc de copii, care sunt o sarcină grea și din care nu pot să iasă decât niște ființe muncite.

În societățile, în care oamenii de feul acesta sunt mulți, casele sunt goale, curțile sunt pustii și ulițele nu răsună de strigătele voioase ale copiilor. Exemple găsim prin apropierea noastră, dar cel mai înspăimântător exemplu e Franța civilizată și bogată, care de patruzeci de ani stă în loc și-a născocit fel de fel de »proceduri«, ca să nu se mai sporească.

Dacă vom dar în toată sinceritatea să ne dăm dăru asupra mersului dezvoltării noastre sociale, avem să ne întrebăm, înainte de toate: *Ne simțim ori nu noi cei ce trăim azi mai fericiți decum erau părinții noștri, — am făcut ori nu tot ceea ce ne-au iertat împrejurările, ca urmașii noștri să se simtă mai fericiți decât noi?*

Dacă da, mergem înainte, iar dacă nu, dăm înapoi ori-și-cât de multe și de strălucitoare ar fi aparențele civilizațiunii noastre și ori-și-cât de mari ar fi succesele, cu care ne fâlim.

Cei mai mulți dintre români sunt plugari cari își petrec viața sub ceriul liber și la aer curat, oameni, cari muncesc întins și din greu, dar se bucură cu atât mai vârtos în zilele de repaus. E deci lucru firesc, că adeseori îi ferim pe aceștia. Vorba e însă, dacă se simt ori nu și ei fericiți, iar ei nu se pot simți fericiți decât dacă muncesc din propriul lor îndemn și se mulțumesc cu puținul, pe care pot să-l agonisească pe urma muncii lor.

Ne fericesc și ei pe noi, ceilalți, cari muncim într'altfel, mai puțin ori ne petrecem viața în belșug și în desfătări. Vorba e însă, dacă noi înșine ne simțim ori nu fericiți.

Cu atât mai puțin hotărîtor e ceea ce vor fi crezând ori vor fi zicând despre noi alții, străinii, căci noi nu pentru dânsii și printr'ânsii, ci pentru noi și prin noi înșine trăim și puțin are să ne pese de păreriile lor, dacă ne simțim bine.

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

„In chestiunea agrară“.

— Notițe bibliografice. —

(*) Cine vrea să se lămurească asupra chestiunii care preocupă azi pe bărbații de stat ai României, să citească broșura de 137 pag. scrisă, sub titlul de mai sus, de dl I. G. Bibicescu. Vechiu și unul dintre cei mai cu renume publiciști și bărbat politic, care de treizeci ani încoace și-a spus cuvântul aproape în toate chestiunilor mari ce au frământat țara, scriind nu mai puțin decât 11 studii asupra vieții poporului român, dl Bibicescu și în broșura aceasta: scurt și lămurit ne înfățișează întreaga chestie agrară din România, așa cum o vede și-o judecă d-sa, care privește toate lucrurile prin prizma iubirii de neam și le judecă din punct de vedere al marilor interese naționale.

După o interesantă precuvântare, d-sa tratează despre: starea sâtenilor (prima proprietate țărănească, 2) înmulțirea populațiunii, (emigrarea), împroprietărirea dela 1864 și 1879 (vânzările de pământ ulterioare, alte proprietăți țărănești, tocmelile agricole istorice, aplicare, urmări), legile din 1866, 1872, 1882, 1893, camăta, nerespectarea învoielii, dijmuitul, cât e luna de 32 zile, ruștetul; izlazul (asupra căruia cele două partide istorice chiar acum au căzut de acord!), recapitulare, încheieri (capitol în care indică cum trebuie sanată situația).

Din prefață vom reproduce următoarele:

»Voi spune ce știu, voi face o spovedanie,

în numele și pentru clasa dirigență, față cu sătenii.

Ei bine, cred să vedem ce am făcut, să cugețăm, să cântărim și — de mai avem destulă inimă, judecată și respect de adevăr — să ne recunoaștem vinovăția.

La 1882, în luptă contra legii din 1872 a tocmelilor agricole, combătând pe proprietarii intruniți la Iași — și erau 700 — cari susțineau să rămână în ființă acea lege, căci li-se părea că singură ea le garantează munca moșiilor, ziceam:

»Privilegiații legii tocmelilor agricole au vorbit. Ei au cerut camerilor a lăsa în ființă actuala lege«.

Sâtenii tac... dar plâng.

»Dea D zeu să nu fie sillți să vorbească«.

Și publicam tocmeli, spre a învedera că modificări trebuiau făcute și s'au făcut: s'au precizat muncile cari intră în legea specială, s'a desființat solidaritatea, s'a desființat dobânda pentru rămășițele de muncă, s'au desființat intermediarii cari vindeau munca, s'a desființat executarea țărănilor »manu militari«, s'au păstrat două zile pe săptămână pentru muncile sâtenilor și alte îmbunătățiri.

Urmez acum ce am început atunci, adică încerc a învedera și-acum starea dela țară și mai cu seamă voi cita ce spun despre această stare de lucruri bărbați de ceice nu-s bănuși de înclînări prea democratice.

Un conservator, azi răposat, Gr. Păucescu, ocupându-se de starea dela țară, zicea următoarele în 1888:

»Cât pentru țărani, incapabili să-și caute în-

dreptarea singuri, protestă cum se pricep și dacă nu ne vom deschide ochii, protestarea lor se poate transforma într'una din cele mai grave curenturi sociale.

»Mișcarea țărănească, care a izbucnit fără veste în câteva districte, este înadevăr un simptom serios, o înștiințare. Fără îndoială a trebuit să existe excitații culpabile, dar oricare ar fi fost acele excitații culpabile, ele n'ar fi putut avea nici un efect, dacă n'ar fi găsit teren favorabil, o stare socială excepțional de rea și care nu așteptă decât o ocazie ca să izbucnească.

»Trebuie, adăogă Păucescu, să ne punem în cap că stăm pe un vulcan. Și dacă patriotismul nu ca să ne îndemne a lua măsurile trebuincioase, cel puțin să ne îndemne instinctul de conservăție, frica«.

Mai e o față a problemei, care nu trebuie uitată.

E neîndoios — trebuie s'o știm, trebuie s'o spunem și să lucrăm neuitând un singur moment — că: dacă izbutim — și trebuie să izbutim — ca munca sâtenului să fie plătită atât cât valorează ea în momentul când se face, aceasta ar putea să aibă de efect o scumpire a roadelor pământului românesc și deci o îngreunare a desfăcerii lor pe piețele de consumațiune.

Aceasta nu trebuie să se întâmple.

Încordarea raporturilor între capital și muncă, lupta și criza între ele nu trebuie să se schimbe într'o criză a agriculturii române.

Nu se cuvine să vindecăm o rană, făcând alta; căci tot pe corpul țării ar fi, tot ea ar suferi, tot progresul, puterea și tăria ei ar fi lovite.

Răspunsul la toate aceste întrebări ni-l dau cărțile de stare civilă, cari ne spun în cifre lămurite și neîndoioase, că mergem înainte, că neamul nostru în ciuda marilor nevoi, cu care se luptă, vrea să trăiască.

Nu mai încap dar nici o îndoială, că am știut să ne așezăm bine viața și că îndrumarea noastră culturală e sănătoasă.

Nu poate să știe nimeni istoria faptelor nepetrecute și să ne spună, cum ar fi fost, dacă n'ar fi cum este, și se poate că multe bune am mai putut să facem, dacă am fi fost totdeauna treji și înțeleși între noi și n'am fi scăpat ocaziunile priincioase: cece s'a făcut însă, bine s'a făcut, și vorba e acum să păstrăm temelile așezate și să zidim înainte.

Cultura noastră, fie ea morală, fie intelectuală, fie economică, trebuie să rămâie în ogașul, în care au pus-o părinții noștri, cari au trăit mai mult pentru neam decât fiecare pentru sine.

Să ne închinăm ca la niște sfinți în fața nobilului rând de oameni, cari în toate clipele vieții lor se gândiau numai la fericirea urmașilor lor și umpleau toate drumurile unii stăruind pela cei puternici, iar alții purtând în spinare desagi cu merinde pentru copiii lor, din cari voiau să scoată paznici și luminători ai neamului.

Cuprinși de simțământul, că o nouă viață se începe pentru poporul românesc, ei au dat tot cece a fost mai bun în sufletele lor, ca să-și pregătească urmașii pentru această viață nouă, și numai lor avem să le mulțumim, dacă am putut până acum să răzbim prin marile greutăți, cu care a trebuit să ne luptăm.

Dela dânsii avem dar să ne inspirăm și în cece privește faptele noastre, cece ei au făcut avem să păstrăm, și ca dânsii avem să lucrăm în toate împrejurările, căci însuflețirea cea sfântă a lor era înțelepciune covârșitoare.

Suntem datori să facem tot spre a îmbunătăți starea țăranilor — căci ce facem pentru el, pentru țara și neamul românesc facem.

Șirele acestea arată și ele inima caldă și priceperea cu care autorul tratează această chestie complicată.

Am primit la redacție revistele:

»Albina« (nrul 9 pe 1907) cu variat cuprins. Intre altele un articol (Plod de sânge și de cenușă) de G. Coșbuc.

»Cultura Română«, director I. Găvănescul (anul V., nr. 1) cu un interesant articol (Rolul educativ al științelor naturii) de dr. I. Simonescu și polemici de I. Găvănescul.

»Neamul Românesc« (anul II, nr. 61) în care dl N. Iorga face rezumatul și își spune părerile asupra discuțiunii răspunsului la Mesagiu în Cameră și se dă și o mică ilustrație despre sfâșietoare lucruri din istoria neamului: cruciile țăranilor împușcați la Rojiște cu prilejul răscoalei de astă primăvară (un șir întreg de cruci, pe marginea drumului, sub niște arbori); cuprinde, d'asemeni, mai mulți articoli asupra răscoalei și privitori la reforma agrară, și notițe informative despre întreaga noastră viață.

»Sămănătorul« (anul VI nr. 47) sub îngrijirea tinerilor literați D. Anghel, St. O. Iosif, M. Sădoveanu, C. Sandu-Aldea și Ion Scurtu și a profesorului universal G. B. Murgoci. Are următorul sumar:

D. Anghel — În expoziția lui Verona. (Impresii). Ecaterina Pitiș — La lună (poezie). Oscar Lăzărescu — Un plagiat. Caton Theodorian —

Guvernul și croații. Înainte de-a deschide ședința de ieri, președintele Justh a avut o convorbire cu deputatul croat Lorkovici. Președintele întreabă pe Lorkovici dacă croații vor desfășura toate mijloacele de obstrucție împotriva proiectului cvotei. Lorkovici răspunde în mod afirmativ. Justh mai întreabă ce atitudine vor avea față cu eventuala numire a baronului Paul Rauch ca banul Croației. Lorkovici răspunde că numirea lui Rauch poate veni înainte sau după alegeri, ea nu poate schimba situația întru nimica. Croații știu bine că schimbarea asta înseamnă inaugurarea unui regim de împilare și asuprire în Croația.

Baronul Rauch banul Croației? Baronul Paul Rauch a avut ieri o convorbire cu primul-ministru Wekerle. Se afirmă că baronul Rauch care a venit cu o nouă soluție a crizei croate și va fi numit ban pentru a pune soluția sa în lucrare.

Vacanțele camerei. Cea mai importantă chestiune care preocupă acuma toate spiritele în cameră sunt vacanțele camerei. Căci obstrucția croată amenință să răpească deputaților până și vacanțele de Crăciun. Se crede că din pricina ei camera nu va avea vacanțe; »P. L.« crede că ele vor începe la sfârșitul acestei săptămâni și vor ține până în 8 Ianuarie. Sesiunea meritorie a delegațiilor va începe pe la mijlocul lui Ianuarie.

»The Times« contra regimului maghiar.

Marele ziar englez »The Times« din Londra, în numărul său dela 12 Decembrie, sub titlul »discursul dlui Széll« scrie următoarele:

»Azi seară, la prânzul politic, pe care constituționalii unguri sau partidul lui Andrássy îl dă fiecare săptămână, președintele partidului fostul prim-ministru Kolomán de Széll, a învinuit presa engleză că răspândește calomniile în contra Ungariei afirmând că »cetățenii de limbă nemaghiară sunt tratați cu cea mai mare tirănie și că sunt spoliați de religia, de limba, de cultura și de drepturile lor.« »E mai ales penibil«, continuă el, ca astfel de atacuri în contra noastră să fie făcute în Anglia, deoarece posedăm simpatia și stima națiunii engleze, către care ne-am simțit totdeauna atrași. Oare

Magna Charta nu e contiporană cu Bula de aur ungară? Anglia e prototipul constituționalismului și stă ca avangardă a progresului, civilizației, libertății și culturii. Ea a cucerit continente, dar a rămas cu toate acestea un exemplu de progres armonios material și intelectual. Noi o admirăm și o stimăm, și putem cu oarecare mândrie să reamintim că în timpul resbelului cu boerii am păstrat admirația și stima, deși fiecare om iubitor de libertate simțea simpatie pentru mica națiune boeră, a cărui eroism a stârnit entuziasm de asemenea în Ungaria.

Dnul de Széll a reamintit ascultătorilor săi că el, ca prim-ministru a răspuns unui interpelator relativ la pretinsele atrocități ce ar fi fost comise în Africa de sud, zicând că Ungaria se obține dela vre-o manifestație în contra Angliei deoarece ungurii n'au încetat de a admira mărirea și politica Angliei, cu toate că aveau mari simpatii pentru boeri. Atunci el, primul-ministru, a primit numeroase telegrame de mulțumiri, și printre primele o telegramă dela guvernul englez. Era foarte dureros ca presa engleză să îndrepteze atacuri în contra Ungariei, și e un fapt foarte important și satisfăcător în acelaș timp că un jurnal săptămânal englez de o importanță recunoscută a publicat acum în urmă un curajos și bine informat articol a unui tânăr membru a partidului constituțional, contele M. Eszterházy, în care atacurile aceste calomnioase și fanatice, sunt respinse. El așadar, felicită pe contele Eszterházy și speră că exemplul lui va fi urmat de alții.

În această cuvântare dl de Széll face aluzie, cu oarecare amărăciune, la însemnata schimbare ce s'a produs în opinia publică străină — nu numai în aceea a Angliei, dar de asemenea a Franței, Italiei și Germaniei — relativ la politica observată față de concetățenii nemaghiari de când partidul liberal a fost răsturnat în urma conflictului dintre șovinistii maghiari și Coroană.

Puțini dintre maghiari înțeleg chiar astăzi

Pe dibuite (Schife de drum). G. Murgoci — O călătorie prin stepa rusească. X. Buceagul (sfârșit). I. S. și alții — Cronică. A. Mirea — Cronică veselă: Scara lui Iacob. * — Răspunsuri.

»Viața literară și artistică«, director Ilarie Chendi (anul I, nr. 42), care scrie impresii dela teatru și un articol despre un străin-poet român (I. B. Hétrat). Sunt apoi mai multe poezii și nuvele, între cari remarcăm »Cântecul« (poezie) de Cincinat Pavelescu. Interesante sunt întotdeauna notițele literare de pe pagina din urmă.

Femeea rea.

De V. Hellmuth, tradusă de Horia Pipoy.

»Femi!«
»Poftim?«
»Bărbatul meu ar dori să vorbească cu d-ta.«
»Așa? — Trebuie să merg numai decât? Mai întâi să-mi curăț cartofii și pe urmă...«
»Mergi mai bine acum la dânsul? Cred că e vorba de ceva important.«

»Bine, mă duc! Dacă prânzul va întârzi cu o jumătate de oră, eu nu voi fi vinovată. Deja toate merg d'andoasele.«

Cu o mișcare energică, care totdeauna arată simptomul unei indispozițiuni, d-soara Eufemia Lenzvogel — numită în casa stăpânilor săi, a scriitorului doctor Reidinger spre ușurare Femi — își lapădă șurful cu care eră încinsă, se spală pe mâni cu un săpunel verde parfumat și fără a cugeta mult străbătu iatacul lung pentru a ajunge la biroul doctorului.

Nevasta lui, o tinără femeie, îmbrăcată într'un elegant capot, îndeplini ordinul bărbatului ei cu o voce tremurândă. Ochii albaștri cu spaimă urmărirea chipul robust și mina încruntată a servitoarei. Pe plăpânda și ofilita față, ale cărei pleoape păreau îngreunate de lacrimi, zăcea frica furtunei amenințătoare, și nevoind nimic să auză se îndreptă cu pași ușori spre ușă, și o închise.

Femi Lenzvogel, cu o față slabă, osoasă mai mult energică decât frumoasă, deschise cu putere ușa stăpânului său.

El ședea la masa de scris într'un drăgălaș fotoliu, la vederea ei resfoind nervos hârtiile.

»Domnul doctor dorește a mi vorbi?«

Cuvintele sunau așa de tare ca semnalul unei trimbițe la comanda de asalt, în timp ce tinărul doctor privi cu mai mare îndărătnicie manuscrisul din mână.

»Înainte de toate, Femi, — nevasta mea s'a plâns de purtarea d tale.«

»Ah! — Se poate? — S'a plâns? — Și pentru ce?«

»Purtarea d tale lasă mult de dorit. D-ta îți permiți o libertate pe cari noi nu o putem admite. Deloc nu-mi convine vizita aproape în fiecare seară a logodnicului d-tale, și cu atât mai puțin, cu cât acest domn Krutke nu prea are intențiunea de a te lua în căsătorie.«

Aceste cuvinte numai putură stăpâni pe Femi.
»Pentru mine nu-i mare pierdere! — Totuș Wilhelm al meu nu vrea să se însoare! De unde știți acestea dle doctor?«

»Nu vreau să intru în amănunte, Femi, dar nu cred ca el să se fi amoretat nici în fața nici în 34 de roze ale d-tale; cel mult în gologanii pe

cauzele acestei schimbări, și acei cari le înțeleg se tem prea mult de cenzura publică pentru a le face cunoscute concetățenilor lor. Spuse pe față, cauzele sunt că interesul publicului străin (*foreign*) în afacerile ungare fiind reînviat prin conflictul dela 1903—1906, și atențiunea străină fiind solicitată în mod constant de cererile de simpatie făcute de contele Apponyi și de Francisc Kossuth, un interes binevoitor a început să ia naștere în afară, pe credință că Ungaria de azi e, chiar dacă nu Ungaria dela 1848, cel puțin Ungaria, liberală, constituțională și progresivă, reprezentată în ochii Europei prin Deák și Andrassy senior. Cunoștința ce se afirmă în mod evident că această credință e falsă; că noii conducători ai națiunii ungare nu sunt oameni conștienți de răspunderea lor față de monarhia austro-ungară și față de Europa; amenințarea că sunt gata a împinge țara într-o luptă dezastruoasă cu domnitorul căruia îi datoră prosperitatea, pentru o cerere pe cari ei au amânat-o când trebuia pusă în aplicare (*for the sake of a demand wich they »suspended« on taking office*); și mai presus de toate, faptul că eșecul lor cel mai efectiv în atacul contra coroanei a fost cererea introducerii unui sistem just de sufragiu universal, toate aceste circumstanțe au contribuit să răcească entuziasmul european pentru cauza maghiară, și să întristeze, deși nu să înstrăineze, pe adevărații prietini din afară ai Ungariei.

E improbabil ca aceste adevăruri elementare să fie pricepute de opinia publică maghiară, sau că politicianii maghiari să fie influențați de ele. Acea autoritate imparțială dl de Lavelay scria cu drept cuvânt acum câțiva ani: — »Les Hongrais n'apperçai-vent qu'ere que ce qui est conforme à leurs désirs; pour ce qui les contraries ils sont aveugles« *) Această calitate le dă mare putere, dar poate de asemenea să devie o

*) »Traducere în afară din text — »Ungurii nu zăresc nimic în afară de cele ce sunt în conformitate cu dorințele lor; pentru ceace îi supără sunt orbi.« — Traducător.

sursă (o cauză), de slăbiciune dacă »ce qui les contrarie« e rezistența majorității nemaghiare de cetățeni unguri, politicii de maghiarizare.

Cele două mari autorități ale lor în chestia nemaghiară — Eötvös, care a inspirat umana dar neobservata lege a naționalităților din 1868 și Deák, care a sprijinit-o, erau de o opinie diametral opusă aceleia a generației moderne de hyperpatrioți. Eötvös a scris: — »Eu sunt convins că mișcările printre nemaghiarii noștri pot deveni atunci periculoase pentru viitorul țării noastre dacă sunt făcute periculoase prin compresiune (persecuțiune), tocmai precum compresiune violentă poate transformă apă, aburi și aer în forță distrugătoare«. Și Deák la deschiderea unei școale superioare pentru sârbii unguri a combătut încercarea de a educa pe nemaghiari în limba maghiară, și declară că ar fi »o nelegiuță barbarie de a încerca a distruge pe nemaghiari chiar dacă ei n'ar fi precum sunt destui de număroși pentru a face succesul imposibil; a face vrăjmași din ei nu e în interesul maghiar«.

Opinia publică străină, oricât de profunde ar fi simpatiile ei pentru Ungaria, n'are de loc nevoie să fie mai filo-maghiară decât acești doi mari maghiari; și dacă e nevoie de vr'o probă că persecuțiunea a existat și există încă, e destul de a lua în considerație că opt milioane de maghiari au mai mult ca 370 reprezentanți în parlament, pe când zece milioane de nemaghiari n'au mai mult de 40, iar în ceace privește spiritul în care nemaghiarii sunt tratați, ultimele incidente dela Cernova oferă triste probe.

Din România.

M. Sa Regina la »Pânea zilnică«. Societatea de binefacere »Pânea zilnică«, de sub înalțul patronajiu al M. Sa Reginei, își urmează cu multă sârguință opera de alinare a mizeriei celor nenorociți lipsiți de hrana de toate zilele.

Duminecă 2 curent la orele 12 din zi, s'a făcut, în prezența M. Sa Reginei și a A. S. R. Princesei Maria, inaugurarea pavilionului acestei societăți din str. Romană, colț cu strada Gh. Palade.

M. Sa Regina și Princesa Moștenitoare au sosit în automobilul Curței. Doamnele din comitet au oferit flori augustelor vizitatoare.

P. S. S. Arhiepiscopul Nifon Ploesteanu, vicarul Mitropoliei, a oficiat un serviciu divin.

După terminarea serviciului divin, P. S. Sa Arhiepiscopul Nifon a ținut următoarea cuvântare:

Majestate,

Alteță Regală,

Doamnelor și domnilor,

»Încă o stea binefăcătoare a apărut de curând pe orizontul scumpei noastre patrii; încă un locaș de alinare a suferințelor și de îndulcirea mizeriei acelor urgisiți de soartă se inaugurează astăzi. Această stea binefăcătoare și acest locaș plin de milă, față de cel nenorociți, este: »Pânea zilnică«, a cărei menire este de a procura zilnic o bucată de pâine și o fierură caldă celor flămânzi.

»Nimeni nu poate avea azi o mai legitimă mândrie și nici o mai senină emoțiune decât buna noastră Doamnă, M. S. Regina Elisabeta, care, întemeind încă din anul 1871 societatea de binefacere ce îi poartă numele și susținând-o cu toate greutatele pas cu pas într'un șir de 36 ani, vede în sfârșit atins țelul mereu așteptat, căci societatea »Regina Elisabeta«, mică la început, prin obținerea Augustei noastre Suverane, a dat naștere altor filiale ca: Azilul de bătrâni, Policlinica, Vatra Luminoasă și Pânea zilnică.

»Pentru credința și rugăciunile strămoșilor noștri, bunul Dumnezeu a făcut milă cu noi și a trimis în mijlocul nostru pe unsul Său, pe M. S. Regele Carol I. Pe când Majestatea Sa Regele lucrează necontenit pentru a redeștepta și pune în mișcare toate energiile și virtuțile naționale, Majestatea Sa Regina completează opera Suveranului nostru iubit, cultivând artele frumoase și lucrând într'un mod admirabil, ca să aline suferințele celor nevoiași și oropșiți de soartă.

»Adânc respect, nefermuită recunoștință și nestrămutat devotament datorim cu toții Augustilor noștri Suverani pentru binefacerile ce revărsă asupra scumpei noastre patrii.

»Iubire și recunoștință se cuvine să arătăm și Altețelor Lor Regale, Principelui Ferdinand și Princesei Maria, cari secondează pe Augustii noștri Suverani în opera de preamărire a Țării.

»Binecuvântați să fie toți aceia cari contribuiesc, pentru atingerea scopului filantropic, ce

cari i-ai putut economisi — și când vei fi amăgîtă de el, singură vei fi aceea pe care faptul o va surprinde.

Obrazii Femii luaseră culoarea roșie a unor raci fierți.

»Ce glumiți, dle doctor? Cât privește banii, las' pe mine. Știu eu prea bine să-i păzesc. Dar despre gust știți prea bine că nu toți oamenii îl au la fel. Unora le place mai mult o față pricepută și gospodină decât o podoabă. Dar să vă notați bine: după un an voi fi măritată«.

»Cu atât mai bine pentru d-tă. Și atunci pentru a nu întâmpina prea multe greutateți ar fi mai bine, după cum cred, să resiliem contractul legal înainte de termen — să zicem: chiar astăzi«.

Femii încemeni pe odată; cași cum s'ar îndoi de starea conștiinței sale.

»Ce-e-e? — Deja astăzi?«

»Desigur, de ce nu? Leafa cât ți-se cuvine pe aceste 3 luni o ai la dispoziție și cât privește celelalte vom mai vorbi«.

»Spul sincer d-ta? Eu să fiu isgonită, ca un animal la aer curat, după ce șase ani am slujit la mama dlui doctor — Dumnezeu s'o ierte — și aproape patru ani dela nunta d-voastră, trecând prin aceleași împrejurări cași d-voastră; iar acum să fiu aruncată și gonită ca și cum aș fi furat lingurițe de argint!«

»Fii dreaptă, Femii! Cât privește isgonirea nici vorbă. Motivele mele mă constrâng să doresc o astfel de soarte servitoarei mele, dar totdeauna voi căuta să fiu binevoitorul d-tale.

»Ah! Ce-e? binevoitor! Slăbește-mă cu astfel de mângăieri, dle doctor! Să nu crezi că mă ofer să stau cu sîla la d-voastră. Noi suntem oameni cu diferite caractere. De altfel porunciți

dle doctor, să vă pregătească drăgălașa d-voastră doamnă prânzul, — eu n'am timp. — Yă doresc dinainte, poftă bună«.

Casa răsună de sgomotul înăbușit al ușei, pe care Femii cu putere o trânti după sine. Îndată se auzi și răsucitul cheii.

Asupra casei drului Riedinger se desfășură o tăcere sombră.

Clopoțelul din camera mică anunță venirea unei persoane; totuși Femii nu-și părăsi odaia. Ce se va mai petrece de acum înainte nu o împoartă. Cu o luțală nervoasă începu să-și strângă lucrurile de prin casă.

După un scurt timp obosind, încetă lucrul și se așeză pe margina patului său. Fața-i galbenă și corpul-i tremurător înțepenii, ca și cum cineva n'ar putea fi deslușit de întorsătura lucrurilor.

Astfel șezu ea, când o lovitură puternică bătu ușa.

»Ce s'a întâmplat?« întrebă ea cu greutate.

»Eu nu pot deschide acuma«.

O voce necunoscută, o voce bărbătească îi răspunse.

»Eu vă somez să deschideți imediat ușa. Sunt receptorul Smidt și scopul meu este de a face o riguroasă cercetare locuinței, pentru a putea pune secvestru lucrurilor de preț«.

Femii tresări la vorbele fulgerătoare ale străinului. În mod mecanic se sculă și deschise ușa. În față li apărură drul Riedinger și lângă el omul în uniforma albastră închisă ținând în mână un ghiordan plin cu hârtii judiciare.

El pași înainte.

Înfățișarea puternică a străinului încemeni pe Femii pentru câteva minute.

»Caută-ți de treabă! Aceasta e odaia mea și nu permit nici unui străin să-și bage nasul prin ea«.

»Pentru Dzeu Femii!« o rugă doctorul. »Lasă pe dl oficiant să-și îndeplinească misiune«.

Totuș rugămintele lui nu avură nici un rezultat față de rezoluta, Eufemia Lenzvogel. Ea era hotărâtă să-și apere cu toată energia, lucrurile și odăița ei, până la ultima picătură de sânge.

Expresiuinea încrunțată a feței ei făcu pe omul legii să-și desvoalte puterea în alte direcțiuni.

»Cum mi-se pare, aici nimic nu există de preț pentru a putea fi pus secvestrului«, zise el. »Să mergem mai departe dle doctor«.

Ei intraseră în alăturata cameră de prânzit. Femii, însă stătu cu ochii ațintiți câteva minute ca o icoană, până ce un sgomot prelung ajunse la urechile ei, o hotărîse să părăsească locul. Cu pași ușori se îndreaptă spre dormitor.

Acel sgomot nu fusese altul decât suspinul sfâșietor de care Femii nu și dădu seamă, din a cui piept izbucni. Întinsă într'un pat de nuc stă, tinăra Herrin, lângă leagănul micului Hanț, cu obrazii în mâni plângând. O piatră putea fi mișcată de durerea ei.

De astădată, Femii, contra obiceiului închise ușa în urmă-i domol și cu îngrijire. În vârful degetelor se duse și se așeză lângă tinăra doamnă.

»Nu înțeleg, ce s'a întâmplat, zise ea cu o voce ciudoasă. »Dorești să-l dau afară pe pungașul cu nasturi strălucitori? Eu vrea odată să gat cu el, vă puteți lăsa în nădejdea mea!«

urmăresc societățile de binefacere, puse sub oblăduirea M. S. Reginei.

»In numele comitetului societății »Pâinea zilnică«, aduc în public mulțumiri pline de recunoștință tuturor aceluia cari au ajutat cu bani, material de construcție și articole de menaj, pentru clădirea acestei săli, care a fost dăruită de societatea anonimă Goetz și comp. din fosta expoziție națională.

»Comitetul aduce prin smerenia mea călduroase mulțumiri dlui primar al Capitalei, care a cedat societății terenul; dlor prefecti ai poliției Capitalei și județului Ifov, pentru tot sprijinul ce au dat și dau acestei societăți. Deasemenea mulțamește comitetului și tuturor persoanelor caritabile, de caselor de credit și bănci cari vin în ajutorul societății, mulțumită cărora s'a înființat acest locaș, unde se procură hrana zilnică la sute de săraci.

»Bindecuvântată fie și memoria mult regretatului și neuitatului Grigore Triandafil, care a testat pentru societatea de binefacere »Regina Elisabeta« 15.000 lei și a lucrat cu tot devotamentul și din toată inima pentru societatea »Pâinea zilnică«.

»Rog pe bunul D-zeu să reverse harurile sale cele bogate asupra tuturor aceluia cari au știut și vor ști să urmeze pilda ce pururea au dat pe toate căile M. M. LL. Regele și Regina României.

»Trăiască M. S. Regele, Augustul nostru Soveran, deplin sănătos până la cele mai îndepărtate margini ale vieții pământești, trăiască M. S. Regina, trăiască A. S. R. Principele Moștenitor Ferdinand și A. S. R. Prințesa Maria cu dragălașii lor copii: Principele Carol, Prințesele Elisabeta și Maria și Principele Nicolae«.

M. Sa Regina a mulțumit înaltului prelat pentru această frumoasă cuvântare.

Au luat parte la această solemnitate dnele Elisa Triandafil, președinta societății; Ecaterina G. Cantacuzino, P. P. Carp, Sabina dr. C. Cantacuzino, Zoe dr. Gr. Rîmniceanu, Simon Lahovary, Sc. Pherkyde, general Poenaru, Olga Bengescu, Butculescu, Sofia Valeanu, locot. colonel Greceanu, Maria St. Fălcoianu, Emilia Stroe Popescu, Simu, Const. Lecca.

Dnii Vintilă Brătianu, primarul capitalei, și I. N. Cezărescu, prim ajutor de primar; I. I. Niculescu Dorobanțu, prefect de Ifov; Constantin C. Arion, colonel Brociner, dr. Mihail, inspector sanitar; Constantin Lecca, Anastase Simu, etc.

M. S. Regina, A. S. R. Prințesa Maria, precum și toate doamnele și domniile prezenți au semnat apoi un pergament comemorativ, în fruntea cărui M. S. Regina a desemnat mai multe chipuri de cheruvini și a scris cuvintele:

Tinăra doamnă își clătină capul, dar nu și ridică din perinele moi fața-i plină de lacrimi.

»S'a isprăvit, Femi! Noi suntem pierduți. Singura scăpare e apă.

»Bine, dar nu trebuie să faceți pasul acesta numai decât. Să mai vorbim puțin și despre afacerea aceasta. Va să zică mărșavul e în dreptul lui?«

»Da — da! Dar eu nu pot nimic vorbi în privința aceasta — e ceva îngrozitor!«

»Vorba ășurează inima, copilă! totdeauna ai venit la mine când focul te ardea!«

Atunci se întoarce sârmana tinăra femeie spre Femi, o cuprinse de după grumazi cu mâinile albe ca zăpada zicându-i: »Toate ni-le va lua, toate până la ultima bucată. În două sau trei zile receptorul ne licitează toată mobila.«

»Și pentru ce face aceasta? Are bărbatul d-tale atâtea datorii?«

»Da, el datorește unui om rău 3000 mărci, unui om ale cărui intențiuni sunt să ne sdrobească fără cruțare.«

»Dacă e așa de rău de ce dl doctor s'a împrumutat la el.«

»Ah! dar cine poate prevedea dinainte! L'ai văzut adesea, odinioară la părinții mei pe acei Eggert. El își dădu aparența celui mai bun și mai puțin interesat prieten, chiar oferi bărbatului meu înainte de a se căsători cu mine, ajutorul lui formal. De atunci începu să-și arete din zi în zi arama pe față. El umblă ca un nebun după mine, căci am avut nenorocul să-i plac și — dar eu nu te pot lămuri în toate, Femi!«

»Mai departe te înțelege. Eu nu am rațiunea

»Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne Doamne. Ajută-ne la binefaceri, Tatăl Nostru.«

Dela Senat. În ședința de Sâmbătă a Senatului dl Dimitrie A. Sturdza, prim-ministru, a adus la cunoștința maturului corp că M. Sa Regele neputând primi comisiunea cu adresa de răspuns la Mesaj, își exprimă prin d-sa, viile Sale mulțumiri pentru cuvintele de devotament la adresa Tronului și Dinastiei.

Prefectura poliției Capitalei a admis ca fiecare trăsura de piață să aibă așezată următoarea tablă:

»Apel către public: Nu cereți birjarilor să gonească caii.

Spuneți conductorilor unde mergeți spre a evita opririle brusce, care vatămă gura calului.

Nu îngăduiți să mănă caii în bătaia biciului.

La colțul stradelor și pe piețe, mersul trăsurilor încet.

La oprire în timpurile friguroase și ploioase sfătuiți pe birjari să acopere caii cu pătura.

Pe polei caii să aibă colți la potcoave.

Când cade un cal să nu fie sculat în bătai ci să i-se pue o pătură sub picioarele d'înainte.«

Aceste tablă poartă semnătura dlui prefect și se vor împărți gratis de către societatea pentru protecțiunea animalelor; se găsesc depuse și la societatea birjarilor »Fulgerul«, 129 Calea Doro-banților.

Anabapțiști. La unul din regimentele din capitală, un recrut din anul acesta, a refuzat să depună jurământ, sub motiv că face parte din secta religioasă adventistă, care impune membrilor săi să refuze de a face serviciul militar.

Dl ministru de război, fiind înștiințat de acest fapt, de d'oparte a dispus darea în judecată a soldatului în chestiune, iar pe de altă a intervenit ca guvernul să ia cele mai severe măsuri contra sus numitei secte.

Scandaluri și bătaii în Reichsrath.

Nu mai este lucru neobișnuit, dar totuși interesant ceea-ce s'a petrecut în ședința de ieri a Reichsrathului. Cauza acestor scene au fost bătaiele dela universitatea din Lemberg între studenții ruteni și poloni pe cari le-am semnalat ieri și noi.

La deschiderea ședinții președintele Weiskirchner a răspuns atacurilor de ieri ale pri-

așa proastă. Dvoastră l-ați lăsat de multe ori singur și ați plecat, atunci a devenit colțos, nu-i adevărat?

Tinera femeie aprobă semnificativ.

»El crede, dragă Femi, că acum e timpul cel mai prețios de a se răsbuna. Acum totul e pierdut, — exclamă ea. — Noi putem spera mai repede mila unui cămătar ordinar decât mila lui.«

»Și în două zile toate lucrurile vor fi duse?«

»Așa spuse receptorul bărbatului meu.«

»In orice caz aveți două zile timp până se vă aruncați în apă sau cine știe ce aște năsbuți să faceți. În două zile lucrurile se pot schimba.«

Herta Riedinger voi să apostrofeze obrăznicile Femii; dar vocea doctorului o chemă pe nume. Tocmai în acel timp părăsi casa energicul am-ploiat.

Eugenia Lenzvogel merse în bucătărie pentru a pregăti prânzul. De loc nu se miră văzând că tinăra doamnă nici nu se antinsese de mâncări. Era ceva obișnuit; dar Femi nu grăi nici un cuvânt și nici într'un chip nu și arată vre-o atitudine de complicitate ori interes asupra celor petrecute și auzite în casa doctorului Riedinger.

O jumătate de oră după ce-și spală vasele și după ce-și curăță bucătăria ca oglinda, își luă rămas bun dela stăpâni cu mica observație: că se duce și poate pe seară târziu se va rentoarce.

»Se duce să caute alt stăpân«, i-se păru doctorului. »Eu cred că nu trebuia să amintesc nimic de resilierea contractului. Ea ar fi plecat din impulsivitatea proprie după ce ar fi auzit cum stau lucrurile. Dar totuși mă gândesc... Cu o persoană fără simț și egoist nu poți duce niciodată la un sfârșit bun. (Va urma.)

mului-ministru Wekerle. În ziua de 14, zise el, în camera ungurească dl ministru președinte Wekerle a întrebuițat niște cuvinte cari nu pot rămânea fără răspuns. Dl vice-președinte Návay a zis într'o ședință precedentă că atitudinea președintelui unei camere străine nu poate fi criticată. Aprob și eu cuvintele acestea și nu admit dlui prim-ministru ungar dreptul de-a mă critica. Pentru aceea răspund atacul dlui Wekerle.

După cuvintele acestea *acoperite de aplauzele camerei întregi*, au urmat scenele de de cari am pomenit. Deputații ruteni ceruseră să se citească toate scriptele, prezidențiale, lucru pe care președintele, conform regulamentului, îl amână pe sfârșitul ședinții. Văzându-și intenția de obstrucție zădărnicită, rutenii făcură un sgomot infernal. Mulți se urcară pe bănci, strigând și gesticulând. Alții se urcară pe extrada prezidențială și băteau cu pumnii în mese. Toți vociferau și scoteau insulte la adresa partidului creștin-social al cărui membru este președintele.

— Hoților și mișeilor! se auzi de pe băncile rutenilor.

— Tăceți, voi cari nebuniți poporul! răspunseră ceștialalți.

Președintele nu știe cum să potolească pe deputați. Deputatul Volkmann, creștin-social strigă o insultă către ruteni. Atunci ruteanul Bacinski rupse o scândură a pulpului său și o aruncă cu toată puterea spre el. Benkovici (sloven) fu lovit în frunte și căzu jos sângerind și leșinat. Un medic chemat în grabă îl bandajă pe rănit.

În restimpul acesta, deputații se încăierară și o pâruială serioasă se produse. Mai mulți deputați, fură ușor răniți. Un deputat mușcă pe altul în degete.

Cu multă greutate izbutiră ministrii și președintele să potolească pe deputați. Când liniștea se restabilă, președintele își exprimă adâncă sa indignare. Șeful rutenilor Romanczuk ceru scuzele camerei pentru scenele petrecute aici.

Primul ministru Wekerle avizat încă în decursul după-prânzei, a declarat că-și menține cuvintele față de Weiskirchner. Cu prilejul acesta el a insultat pe președintele camerei austriace, spunând că el nu are nici ideie de bunacuviință politică, pentru că a admis fără dojană, ca în cameră să se spuie că ministrul internelor *Andrássy* este un ucigaș (cu prilejul măcelului dela Cernova).

Propunerea lui Schillinger — adoptată.

Am semnalat deunăzi că deputatul ceh radical *Schillinger* a prezintat camerei o moțiune importantă. Iată textul propunerii:

»Având în vedere prigonirile extraordinare ce naționalitățile nemaghiare în Ungaria le îndură în timpul din urmă, guvernul austriac este invitat să atragă atențiunea guvernului unguresc, că al doilea complicitent al compromisului, că interesele conviețuirii pașnice ale tuturor popoarelor și interesele monarhiei întregi (*Gesamtmonarchie*) reclamă în mod urgent ca legea naționalităților din Ungaria, creiată la 8 Dec. 1868 să se pue în aplicare cât mai curând în spiritul deplinei libertăți, al dreptății și al umanitarismului.«

Se telegrafează din Viena că propunerea aceasta a lui Schillinger a fost adoptată de camera austriacă. Faptul acesta constituie un lucru extraordinar de important.

Mișcarea culturală.

Despărțământul Șimleu al »Asociațiunii«. În »Gazeta de Duminecă« dl secretar al despărțământului Șimleu al »Asociațiunii«, dr. C. Meseșianu publică un apel către toți cărturarii, dar mai ales către preoții și învățătorii Selagiului pentru a da mână de ajutor la realizarea scopurilor »Asociațiunii«. Comitetul a chibzuit un plan pentru a angaja la munca lui toate elementele destoinice întru luminarea poporului. Mijlocul cel mai bun pentru asta vor fi *conferințele către săteni*. Dl Meseșianu arată cu multă dreptate că ele nu vor aduce roade câtă vreme se vor face în mod sporadic și incidental ca până acuma. Le trebuie *nota continuității*, căci altcum »ascultătorii după plecarea conferențiarului din comuna lor — poate pentru totdeauna — n'au putut profita mult timp de cunoștințele câștigate, căci deja a doua zi au rămas cu obiceiurile și învățăturile avute mai înainte.

Pentru aceea comitetul a hotărât să institue conferențieri permanenți. Iată lista lor:

a) în ramul agronomiei, d-nii: Teofil Dragomir, proprietar în Lupoia, — Nicolae Agârbiceanu, directorul bunurilor metropolitane în S. Odorheiu, — G. Achim, proprietar în Oarța-de-jos;

b) pentru vierit, dl Daniil Graur, învățător în Giurtelec;

c) pentru mătăsărit, dl Traian Husti, învățător în Bobota;

d) pentru stupărit, dl Victor Boșlanu, învățător în Cosniciul-de-jos;

e) pentru pomărit, dl George Șimonca, învățător în Asuagiu-de-sus.

»Asociațiunea« în Bihor. Tot mai multe semne bune de nouă viață românească și de străduință spre înaintare ne vin din Bihor. Despărțământul acesta a început a lucra în mod sistematic. Prima conferință s'a ținut în comuna Ghiriș.

Aici directorul despărțământului, scrie »Gaz. de Dum.« dl dr. Aurel Lazar a explicat rostul »Asociațiunii«, secretarul episcopesc dr. Corneliu Bulcu a ținut o conferință cu interesantul subiect »Țăranul român și limba română«, Vasile Babi a ținut o prelegere despre mijloacele cari ar duce poporul la buna stare și despre apărarea moșiei. S'au împărțit cărți, ba s'a înființat chiar și o bibliotecă populară. Lucru bun. Dar nu e complet, până când cărturarii satelor nu se vor pune serios pe lucru.

În 8 Dec. s'a ținut o prelegere în comună St. Lazar lângă Mărgita, iar în 15 Dec. se va ținea alta, în comuna Cheresig.

Răspuns.

În numărul nostru de Vinerea trecută scriind despre afacerea protopopului Hamsea atinsesem, în treacăt, și pe avocatul dr. Stefan C. Pop, care, se vede este, *angajat* să-l apere pe protopopul Lipovei nu numai la tribunal, ci și în localuri publice, în cafenele. La cele scrise de noi, dl Pop ni-a trimis un lung răspuns. În interesul diui avocat nu am publicat cele primite, întâiu pentru că nu eră apărare, ci denaturare a lucrurilor, — și a doua pentru că publicând, trebuia să ne facem și observațiunile noastre, să pornim deci o polemică de care iarăși în interesul diui St. C. Pop am vrut să cruțăm publicul românesc.

Dsa vine însă în »Lupta« de azi și sub pretext că se apără, ne atacă și întortochează. Ne simțim datorii a-l pune la loc.

Vom face simplu istoricul și lăsăm ca publicul să judece.

Întâi constatăm, că înainte de pertractarea procesului Hamsea n'am scris o singură literă despre rolul diui Pop în această chestie. Este deci neadevărată afirmarea dsale, că a trebuit să sufere »impunsături« pentru că a primit această apărare. Ci adevărul este că dl Pop, întâlnind în cafeneaua »Kronprinz« din Timișoara pe redactorul Sever Bocu, trimis de noi să raporteze despre decurgerea procesului, a sărit cu gura asupra lui, că

ce caută acolo, unde nu i e locul?... Am tras din asta, în chip logic, concluziunea că dl Pop era genat de publicitatea ce o făceam în privința acestui proces.

La câteva zile după proces, Joia trecută, întâlnind pe redactorul nostru în cafeneaua »Vas« din Arad, iar a sărit cu gura asupra lui, învinuindu-l în mod incuificabil că de ce nu s'a dus la Zagrab unde se petrec lucruri mari, iar nu la Timișoara. A mers cu delicateța până a-l trimite în — *Murăș* pe redactorul nostru Sever Bocu.

Cu multă stăpânire de sine, pentru a nu provoca scandal public, redactorul nostru Sever Bocu i-a răspuns că în ce privește activitatea sa de gazetar, nu e treaba diui Pop să dea îndrumări și peste tot, »Tribuna« nu dela dsa va primi marșrută, cum să se poarte în chestia Hamsea. Dl Pop a fost atât de agresiv și de intempestiv cu cu acest prilej, încât amicii noștri (cităm pe dr. Oncu și Sava Raicu) au rămas înmărmuriți și chiar indignați. Cuvintele că dl Pop face »vertep«, de sigur că n'au fost o vestejire cum merită această atitudine, ci dacă am fi »mici și mari tirani«, »tendențioși și nevrednici«, »cuprinși de patimă și ură«, »săgeți veni noase«, și »teroriști«, după cum ne descrie, — desigur că l tratam altfel pe dl Cicio.

Cine e pățimaș, veninos și cine vrea să terorizeze în Arad, se vede de altfel clar din preținținsul »răspuns« al diui Cicio, care și cu acest prilej nu se gândește la apărare (notăm că nu răspunde la nimic!), ci urmează metoda cavalerilor medievali: atacă în loc să se apere și mai presus de toate se laudă; se laudă fără nici o sfiială!

Întreaga proză pare de altfel scrisă numai pentru a se lauda și mai ales pentru a-l prezinta pe protopopul Hamsea într'o lumină de — *nevinovat*. Ascultați cum face apologia *cuscrului* și cum își face reclamă de avocat:

»După incidentul trist întâmplat în Lipova, dl protopop Voicu Hamsea m'a încredințat cu apărarea sa în cauza criminală, care s'a pus în decurgere împotriva lui. *Fără amânare am cercetat această familie lovită atât de nemilos de mâna sorții și am aflat-o întreagă în cea mai adâncă durere*. Am primit apărarea nu din motive de o oareșicare rudenie, — amintesc aci, că eu i-am *cununat fata domnului Hamsea și i-am botezați nepoții*, ci în urma jurământului, care mă obligă, ca avocat și în urma datorinței morale ce-o am de a sări în ajutorul deaproapelui lovit de nenorocire.

Lucrul dintâiu mi-a fost asigurarea micilor orfani și familia Hamsea s'a achitat de aceasta datorință în mod generos. Doriința mea a fost mai departe a-mi apăra și clientul și nu numai persoana lui, cât mai ales neconsolata lui soție, — un model al mamelor române — fetele lui nevînovate, nepoții, nepoatele și ginerii lui, *doi frunțași și vrednici români*, mă urmăreau cu durerea lor în toate mișcărilor mele și mă îndemneau să-mi îndeplinesc datorința cu o îndoită conștiință.

Doar numai atâta n'a îndrăznit să scrie, că Hamsea e cel mai brav — român și preot de model!

Cei certați cu legea și cu canoele grăbiți la Cicio, că el e destul de isteț și îndrăzneț să vă laude și prin — ziare, iar în cafenele se expune d'asemeni!

Cât privește cele ce scrie despre dragostea d sale față de biserica ortodoxă, o cunoaștem toți: a dovedit-o când, în atâtea rânduri, *alături de guvernul și presa maghiară*, s'a expus pentru candidatura arhimandritului Hamsea.

S'a mai manifestat această dragoste cu prilejul unei greve la Seminar când, într'adevăr, pe greviștii conduși la dsa de Măglaș i-a tratat cu — șuncă și cu vin bun, iar Măglaș, luptătorul pentru ortodoxia hamzistă, își avea conac în cancelaria d-lui Pop, dupăcum d'asemeni, cu dragoste grozavă s'a arătat și față de credincioșii ortodocși cari dintr'o neînțelegere la parohia locală, luaseră drumul spre biserica unită unde dl Cicio e — cîitor!

Totuși îndrăznește să scrie: »mai mare stimător al bisericii ortodoxe și mai sincer propaga-

tor al bunei înțelegeri între bisericile surori, ca mine nime n'a fost«. Tot atâta sinceritate cuprinde și frasa unde vorbește de »sarcina grea« ce ar fi simțind ca — deputat.

Cât s'a frământat s'ajungă deputat, o știm noi cei d'aici. Cât privește însă felul cum într'un moment mare a înțeles să-și facă d'istoria, îl întrebăm: oare dupăce luase cuvântul, în Iunie, și aruncase peste bord pe Vaida, declinand orice solidaritate cu vorbirea pentru care Vaida a avut să pătimească, *nu dsa a venit la redacția noastră și ne-a conjurat să nu-l susținem pe Vaida, că »e un nebun care compromite partidul«?!...* Nu eră asta o »solidarizare cu dușmanii neamului«? Și-i putem datoră pentru asta recunoștință? Ori pretinde să-i luăm drept icoană de camarad sincer, de luptător curajos și politician înțelept? Nu lungim însă vorba. Terminăm, asigurându-l că nu o să prindă nici apelul la »ceice jertesc pentru »Tribuna«. Nu e adică între aceștia unul singur, care să aprobe cum dsa s'a expus în chestia Hamsea și cum l-a căutat gâlceavă amicului și redactorului nostru Sever Bocu pentru că acesta a raportat în chestia Hamsea dupăcum i-a dictat conștiința de *publicist și român*, iar nu dupăcum cer *interesele* d-sale și ale lui Hamsea.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 17 Decembrie n. 1907.

— **Constituirea clubului comitatens român în Timișoara.** Membrii români ai congregațiunii din comitatul Timișorii, au ținut alaltăieri în presara congregației o conferință prealabilă în care s'au constituit. S'a ales cu unanimă însuflețire de prezident al clubului dl *Emanuil Ungurianu*. Membrii clubului cari sunt peste 40 la număr au avut primul prilej dela alegere încoaci să se întrunească și să se felicite reciproc pentru frumoasa izbândă dela alegeri, care a făcut posibilă ca opoziția românească în comitatul vecin să apară deodată în sala comitatului ca o opoziție însemnată atât ca număr, cât și ca forțe de luptă.

Seara, după consfătuire, clubul român a primit interesante vizite. Au venit nemții la vre-o 20 la număr și sârbii naționaliști oferindu-le românilor o alianță în luptele naționaliste. Dacă aceasta se va putea realiza, opoziția naționalităților unite va număra aproape 150 de membrii, ceace față de trecut când nu eră decât dl Pepa — este o colosală cucerire.

— **Björnson bolnav.** Sosit la Roma unde-și va petrece iarna Björnstjerne Björnson s'a îmbolnăvit, răcindu-se. Bolnavul se află în pat și tușește. Starea lui nu este în grijoare.

— **Alegerile pentru comitatul Timișorii** s'au amânat din pricină că ele nu se pot ținea decât supt prezidența fișpanului care însă a primit tocmai acuma concediu dela ministrul de interne. Din pricina aceasta între membri naționaliști, cu deosebire între români a domnit mare indignare. Congregația a primit propunerea lui Ileszensky ca ea să se întrunească iarăși în ziua de 30 Dec. 10 ore a. m. rugând pe ministrul de interne ca atunci să designeze un locțiitor de fișpan.

— **Îndrumarea spre negoț.** Invitat de societatea comercianților din Arad, P. S. Sa episcopul Aradului a adresat tuturor preoților și protopopilor diecezei Aradului o circulară, invitându-i

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

să indemne pe părinții ai căror copii au terminat școalele primare ca să-i dea la cariera de negustori. Circulara a avut un rezultat neașteptat de bun. Aproape zilnic sosesc înștiințări la societatea negustorilor din Arad. Până acuma s'au anunțat peste douăzeci de elevi cari parte au și fost plasați. De altă parte până acuma nici un elev ungar nu s'a anunțat, deși revizorul (inspectorul) școlar de stat a adresat învățătorilor unguri o circulară în acelaș sens.

— **Procesul »Luptei«.** În 16 Dec. s'a debătut la curtea cu jurați din Budapesta două procese ale »Luptei«, unul pentru articolul »Din țara moșilor« și altul »Plecarea Majestății Sale«. Răspunderea pentru articole a primit-o dl Vasile Macrea. După obișnuitul și banalul rechizitor al procurorului, dl avocat Kadosa Marcel a rostit o pledoarie întru apărarea acuzatului. Verdictul: Pentru articolul »Din țara moșilor« acuzatul a fost achitat, dar pentru al doilea, »Plecarea Majestății Sale« el a fost condamnat la șase luni închisoare de stat și 1200 cor. amendă. Acuzatul a apelat la curtea de casație.

— **Mensa academica.** Meritosul director al institutului »Bihoreana« dr. C. Pop, scrie »Gazeta de Dum.« având de a învinge multe greutăți, a înființat în Orade încă înainte de asta cu doi ani »mensa academica« unde se susțin gratuit tineri români dela Academia de drept din Orade.

În anul acesta se întrefin 8 tineri.

O faptă aceasta care contribuie nespun de mult la propășirea noastră, dacă — ceice beneficiază vor fi mai târziu la locul lor.

Uciderea lui Sarafoff. Pricinele uciderii lui Sarafoff le dă »Allgemeine Zeitung«:

Acum 6 luni doi membri din comitetul macedonean au fugit cu 1/2 de milion din casa de războiu a societății. Se pare însă că Sarafoff cheltuisese această sumă în petreceri și organizări de bande. Cei doi au dispărut în adevăr, dar pare că ucis. Spre a putea scăpa de control, comitetul lui Sarafoff a spus c'a ascuns banii într'un loc de unde nu i poate lua nimeni. Ca să justifice răsipa, Sarafoff a pus de a ucis mai mulți turci, s'au făcut năvăliri în sate turcești, le-a prefăcut în cenușe mai pe toate.

Delapidările și înlăturările de rivali sunt pricina atentatului, care e o răzbunare.

Pe de altă parte, în cercurile din Sofia, ce se zic bine informate, se spune că era să se țină un congres revoluționar, în care erau să iasă învingător Sarafoff și Garvanov, naționaliștii împotriva internaționaliștilor din grupul Sandansky.

Panița a fost unealta lui Sandansky, care a jucat un rol în răpirea americanei miss Stone.

Un ziarist din Viena, care a fost prieten în copilărie cu Sarafoff, spune că încă de acum un an Sarafoff era amărât de mersul lucrurilor, mai ales din pricina lui Sandansky.

»Vecerna Posta«, »Balcanska Tribuna« și »Den« au ieșit cu pervazuri negre și cu fotografia lui Sarafoff.

Până acum poliția a arestat 80 de revoluționari. Pe Panița l-au ales prin sorți grupul Sandansky să ucidă pe Sarafoff și Garvanov.

În Macedonia nu s'au putut găsi trădători, deși pe Sarafoff e preț de 10.000 de livre turcești.

Sarafoff e absolvent al școlii de cadeți din Sofia, la 1899 a trecut în rezervă a doua oară. De atunci a fost în fruntea comitetului macedonean doi ani, când l-au înlocuit prin Toncef.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adevărat ca adevărat bune în contra plastrilor, petelor de ficat, coșuri, mitteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tó-nay Imre și W a c h s m a n n Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

In chestie personală.

Deputatul național dr. Stefan C. Pop în răspunsul său dat »Tribunei« în numărul de azi al »Luptei« spune că raportorul »Tribunei« l-a acuzat »în mod tendențios și nevrednic de a fi prezentat tribunalului documente cari preamăresc patriotismul dlui Hamsea«.

Raportorul »Tribunei« în procesul din Timișoara am fost și eu. Resping deci, întâi de toate, cuvintele late de mai de sus, cari mă privesc personal. În polițloghia sa din »Lupta« dl Pop pe două coloane nu face altceva decât întortochează și denaturează. De ce ar fi loial în punctul care mă privește pe mine?

Călărește pe chestia că el n'a dat atestat patriotic la tribunalul din Timișoara, cum s'a afirmat în raportul meu, cece dealtfel la dorința sa am rectificat de vre-o câteva ori. El însă continuă să fie supărat pe tema aceasta. Cum am putut noi presupune despre marele naționalist, că dânsul să fie capabil a prezenta la tribunal un atestat patriotic? Insultă grozavă asta pentru un deputat național! Altceva e, că ominosul atestat a emanat dela toți percurajii din Lipova în frunte cu rabinerul și urmat de ceilalți patrioți. A, asta e altă câciulă. Pentru asta nu vrea să se supere dl Pop.

Citesc în scrisoarea sa din »Lupta«, că Hamsea la stăruința sa a asigurat orfanii victimei.*) Nu-i lasă clientului d sale nici, acest singur gest simpatic din toată afacerea sa odioasă. Dacă însă aceasta a urmat la sfatul lui, probabil și celelalte se vor fi făcut asifei și atunci, și atestatul dela patrioți, pe care l-a alăturat dl Pop, a fost făcut la sfatul său. De ce nu l-a sfătuit însă să ia și dela români? Și dacă a luat numai dela patrioți, nu este ceva totuși patriotic la mijloc, ceva care nu e prea departe de ceace numește d' Pop tendențios și nevrednic a presupune despre dânsul. Iată la ce se reduc vorbele late ale domnului deputat!

Mai jos spune apoi în scrisoarea sa din »Lupta« că mi-a făcut mie »reproș« pentru că aș fi scris tendențios raportul. »Reproș« își numește adică dl Pop atacul său incalificabil, despre care vorbim în altă parte a ziarului, și pe care nu îl poți explica decât cu infumurarea care de multă vreme îl ține amețit pe dl deputat. O spune așa, ca ceva firesc, ca ceva ce se înțelege de sine, că d-sa mi-a făcut »reproșuri.« De unde și până unde își ia dl Pop aerul să-mi facă în public mie »reproșuri«? Sunt eu în vre-o situație dependentă de d-sa, — căci oamenii rău crescuți atunci își permit să facă »reproșuri, în public — ori crede că am nevoie și că d-sa este în stare să-mi dea binevoitoare consilii și sfaturi în ce privește munca mea de gazetar? Magnificență! Desmeticește-te!

Cât pentru afirmarea d-sale că raportul meu a fost tendențios, aceasta va scandaliza desigur pe toți câți au fost prezenți la dezbateri. Nu o crede nici dl Pop, pentru că l-s'a spus aceasta în față în cafeneaua »Vas«, dar în sfârșit contează la împrejurarea că cetitorii »Luptei« n'au fost acolo ca să-l ia de scurt. Iar o magnificență trebuie crezută pe cuvânt. Greșesc însă ca în cazul acesta al d-lui Pop, toți cari ar crede cu aceasta ușurință.

Cât pentru laudele înaintea adjuncților D-tale, că mă vei nimici, eu sper că te vei resgândi, îmi vei da totuși pardon, ca să trăiesc mai departe.

Sever Bocu.

*) Noi o știm altfel, că la »stăruința« fratelui defunctei! N. Red.

Din dietă.

— *Sedința dela 17 Decembrie.* —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh.

Se intră în discuția proiectului pentru cvotă la care vorbește croatul *Penici* contra.

Polónyi afirmă proiectul acesta s'a votat în mod ilegal în comisie. Trecând la incidentele din camera austriacă, el critică pe președintele camerei austriace, pe Weiskirchner.

Părintele *Lucaciu* (întrerupând) Vrei să atâți spiritele împotriva Austriei!

Polónyi: Dar D-ta te solidarizezi cu Viena.

Lucaciu: Stau drept în fața acestei acuze! Nu dela d-ta vom învăța ce va să zică adevăratul patriotism.

Polónyi sfârșește spunând că nu caută să-și formeze simpatii ci caută numai adevăratele interese ale țării.

A mai vorbit croatul *Pribicevici* contra cvotei.

Batthyány vorbind la acelaș proiect cere învoirea camerei de a se abate dela obiect. Camera încuviințează. Oratorul adresează primului ministru întrebarea ce atitudine va avea față de atacurile din camera austriacă.

Wekerle răspunde următoarele: Este un lucru fără pereche și fără analogie cele ce s'au petrecut în camera austriacă. Nu cred că guvernul austriac să se solidarizeze cu atacurile acestea. Iar dacă da, atunci nu se va găsi guvern unguresc care să mai stea cu el de vorbă. Guvernul unguresc se va îngriji ca pe viitor faptele acestea să nu se mai repete. (Aplauze).

Rakodczay demisionează?

Pe culoarele camerei se spunea cu multă siguranță că banul *Rakodczay* demisionează. În locul lui va fi numit baronul *Paul Rauch*.

Ultime informațiuni.

Procesul nostru din Oradia-mare. Azi s'a dezbătut la senatul de acuză din Oradia-mare procesul ce ni-s'a intentat pentru »Calvarul« și un articol sub titlul »Agi-tațiuni«. Acuza este îndreptată împotriva d-lui *Sever Bocu*, fost redactor responsabil pe vremea când au apărut articolele — care însă a extradat pe autorul lor dl *Vasilie V. Dolga*.

Apărarea a susținut-o cu multă pricepere și iscusință dl dr. *Aurel Lazar*. Senatul de acuză a ordonat *intregirea cercetării*.

Cluj Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 17 Dec. 1907

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	26'60—26'62
Secară pe Apr.	24'90—24'92
Ovăs pe Apr.	17'20—17'22
Cucuruz pe Mai 1908	15'02—15'04

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
De Tisa — — —	24 K. 90—26 K. 50 fil.
Din comitatul Albel —	25 » 75—26 » 15 »
De Pesta — — —	25 » 05—26 » 20 »
Bănățenesc — — —	25 » 10—25 » 90 »
De Bacica — — —	25 » 25—26 » 05 »
Săcară — — —	24 » 10—24 » 40 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 90—16 » 10 »
» de cvalitatea II —	15 » 90—16 » 10 »
Ovăs » » I —	17 » 15—17 » 45 »
» » » II —	16 » 65—16 » 96 »
Cucuruz vechiu	— » — » — »
» nou	14 » 75—14 » 95 »

Poșta Redacției.

Mercina. Creștinul și românul adevărat se cunună cu nevasta în biserică, iar nu la — salcie. Cine stă în slujba bisericii și școlii, în acest înțeles are să învețe poporul. A fi naș la cununie »după salcă«, este o rușine! Faceți deci arătare la consistoriu, el e dator să pedepsească pe cine baļjocurește biserica. În foaie nu se poate publica astfel de lucru.

D. Răbăgian. Am încheiat discuția asupra alegerilor.

Poșta Administrației.

Nicolau Stanu, Arkus. Acum nu sunteți dator cu nimic.

Ioan Iung, Iltyo. Pentru fiecare publicațiune rugăm 1.— cor. care sumă trebuie plătită înainte.

Mladin, Chișineu. Nu ieșim cu socoteală. S'a sistat. Vă rugăm socota pentru cele două expediții.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Ministerul Financelor.

Direcțiunea Datoriei Publice și Pensiunilor.
Datoria Publică.

Nr. 100629

24 Noembrie 1907.

Publicațiune.

A 4-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1905 (sentă convertită) împrumutul de lei 424.613.000 se va efectua în ziua de **20 Dec. 1907, | 2 Ian. 1908**, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri în valoare nominală de lei 2.325.500 în proporția următoare:

4 titluri à 20,000 lei	80,000.—
281 » à 5,000 «	1.405,000.—
1681 » à 500 «	840,500.—

1966 titluri în valoare nominală de lei 2.325,500.—

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Datoriei Publice și al Pensiunilor
I. Ionescu.

George Bendorfean

pictor de biserici și auritor

Sibiu, Hermansplatz 3 (lângă cazarma cea mare).

Primește pictarea a tot felul de frescuri ornamentare în ori ce stil, pictarea icoanelor dela altar, tot felul de marmorare.

Mai departe primește renovarea altarelor vechi, a amvonurilor și cristelnițelor, și aurirea lor.

La dorință se trimite o listă de prețuri; și pentru stabilirea lucrului se angajează cu plăcere să meargă ori unde pe cheltuiala proprie.

— Garantează pentru trăinicia lucrului. —

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ **KASSA.** ◆◆◆

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpsec într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual **pe postă și în provincie.**

Odăjdii bisericești, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Prețul curent al cărnei.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că de la 1 Noembrie, în măcelăria mea am redus prețul cărnii așa d. e.

Carne de vită îngrășată:

1 kg. de carne de vită grasă partea dinainte 52 cr.,
1 kg. de carne de vită îngrășată partea dinădărât pentru
supă 64 cr. 1 kg. carne de tocană 56—60 cr. 1 kg. de
carne pentru friptură, antricoate, pulpa de sus, pește
albă 72 cr.

Vițel bătrân:

1 kg. din partea dinainte 48—52 cr., 1 kg. dinapol
64—68 cr.

Vițel tinăr:

1 kg. dinainte 72 cr., 1 kg. dinapol 88 cr.

Carne de porc:

1 kg. 72 cr., 1 kg. din cotlete 84 cr., 1 kg. de
unsoare curată 70 cr., 1 kg. de slănină 70—76 cr.

Solicitând binevoitorul concurs al on. public rămân

cu
sîmă: **Farkas György,**

măcelar.

Forray-ntea casa Kristyóry.

Lângă berăria Deutsch.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe! —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7. sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmpile prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai chel-
— — tuielele mele. — —

Preparație îngrijită, artistică, în formă
— naturală, lucru trainic, prețuri —
— — moderate! — —

* * *

VIND

Oltoiori verzi de viță cu rădăcină

losă portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-
kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-

portalis, miia cu 9 cor.

Tei înalți de 3—4 metri

100 bucăți cu 60 cor.

Resch Miklós, Ujvidék.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás stațiune balneară

aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

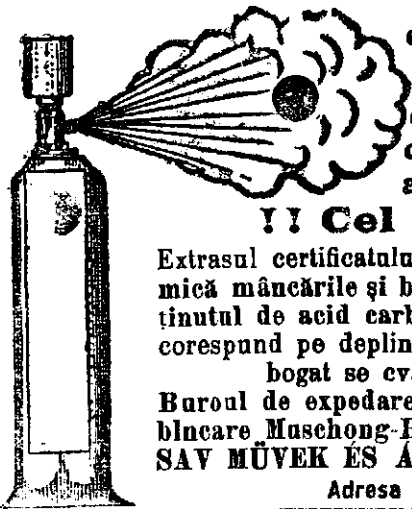
chemicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziaș, pentru prepararea apigazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. »Mirosul și gustul« e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

Burul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale al stațiunii balneară Muschong-Buziaș în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKULDESÉI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Avis!

Am onoare a înștiința pe on. public că o acrivitate de mai mulți ani sub firma „Zimmermann și Eisele“ — de unde m'am despărțit cu prietenie — am deschis cu ziua de azi pe **Piața Libertății Nr. 21** sub firma protocolară

Zimmermann Ignác

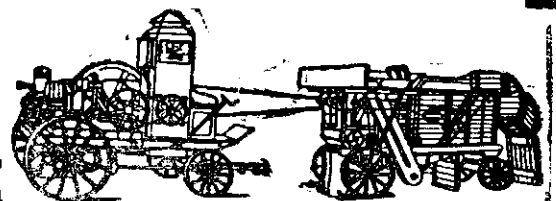
o prăvălie aranjată din nou, cu articole de lux, mode de bărbați și jucării de Norinberg.

Toate năsuințele mele se îndreaptă într'acolo, ca să câștig ca până acuma și în viitor încrederea on. public

Cu deosebită stimă:

ZIMMERMANN IGNACZ.

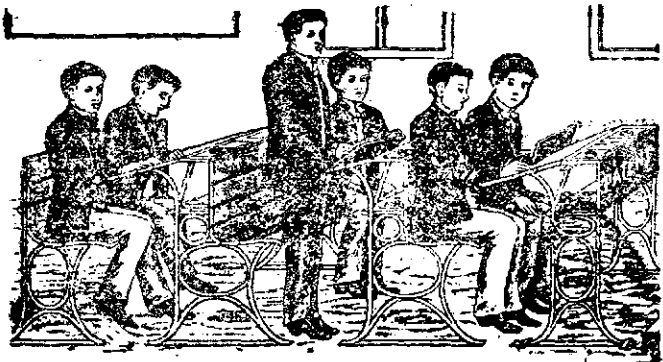
SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea mașinilor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad, Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de bransa noastră; astfel de exemplu: Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod. Prețim apoi și reparăm și provedim din nou: tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmissiuni, mașini de vapor, etc. Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe înbunătățirea mașinilor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini alui Wörner J. és Társa din Bpsta.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
 și mobilarea lo-
 cuințelor, hotele-
 lor, spitalelor și

a școalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
 teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se life-
 rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane
 Harmonice

în prețul de fabrică se pot
 căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
 loc sau în provincie o săvâr-
 șește prompt.

Cel mai mare magazin
 de pianine în Ardeal **TRISKA J.**
 KOLOZSVAR
 Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

Curs gratuit de broderie artistică.

Aducem la cunoștința on. public, că pe pe piața Arhidu-
 cele Iosif No. 9, în loc, în localul de prăvălie, am deschis cu
 începere dela 1 l. c. un

un curs gratuit de tot felul de broderii de mașină,

pe mașinile fabricație proprie, așa d. e. broderia lată, cu sutaș,
 monograme, aplicații, broderie cu fir, și în legătură cu aceasta
 facem expoziție din aceste lucruri.

La acest curs poate lua ori cine parte fără să plătească
 nici o taxă, lucrurile manuale sus amintite se pot învăța în
 scurtă vreme.

Cu stimă:

Singer Co.

magazin de mașini de cusut.

In atențiunea proprietarilor de
 mașini agricole și mori!!

Mă angajez să fac tot felul de lucruri de măsur
 pentru mașini agricole și aranjări de mori, cu
 prețurile cele mai moderate.

Pentru lucruri în provincie mă duc ori unde
 — — — — în persoană. — — — —

— Solicitând binevoitoarea încredere. —

Sunt cu deosebită stimă:

KAMISITY SCH. JÁNOS,

măiestru de mașini agricole și mori.

— UJVIDÉK, Temerin utca 36. —

Ransburg M.

și Fiul

nețuțatori de struguri
 și cultivători de vin,

Arad, str. Zrinyi nr. 4 a.

Iși recomandă

vinurile cele mai bune

Vin alb

de Măderat și Mocrea.

Vin roșu de Miniș

și alte

Vinuri de dessert.

în butoaie și sticle.

In sezonul fructelor, asemenea ca doftorie
 pentru anemici recomandăm

vinul nostru vechi roșu de Miniș

care având conținut de »csersav« sunt de un
 efect admirabil.

Cu espediare locală de casă recomandăm
 minunatele noastre

vinuri de masă

în sticle de câte 1 litră, fără sticlă 70 fil.

Telefon 323.

Catalog de prețuri trimitem la dorință.